

САҢА ОЛОХ

Чурагчы күнүгүн тахса

12+

2013 жыл
АХСЫННЫ
24
КҮНЭ
ОПТИОРИНЬУК
№ 193-194
(10012-10013)

ХАҢЫАТ 1951 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Улуус дьаһалтатын отчуота

"ҮЛЭ ТЭТИМНЭЭХ, КЭСКИЛЛЭЭХ"

Түүрт киһи тыл этэн үлэни үчүгэйинэн сыаналаатылар.

БАХСЫГА

Отчуоту иккэ 67 киһи кэлбит. Нэһилиэк баһылыга И. Ф. Барашков муньааы салайда. Боһуруостар ыччат отделе үлэтигэр, сибээһинэн хааччылыыга, суол оҥоһуугулар, эмонэн хааччылыыга, сылгы иттигитигэр, албох оҥлоох ийэлэри наараадылааһынга, о. д. а. көрдүлэр.

И. П. Шеломов такси төлөбүрүн контуруоллуурга, транспорт өнөтүгэр кырдыаҕастарга чөлгөтөлөри көрөргө эттэ.

Ж. Ф. Барашкова эр дьон доруобуйаларын көрдөрүүлэригэр анал программаны үлэтигэр наадалаарын бэлиттэтэ. Баһылык сага үлэмэн эрэр структура табыластаарын, үлэгэ көстөр-биһэр буолан иһэрин дьон сыаналыарын эттэ.

И. И. Барашков Бахсы нэһилиэгэ улуус дьаһалтатын шэфтэлэрин, биргэ үлэтигэр көстөллөөх былааннаахтары саахта. Улуус үрдүнэн далааһыннаах үлэ саҕаламмытыгын астынарын биллэрдэ.

А. И. Шеломов олохтоох ЖСПК былааннаахтык үлэтигэр эттэ. Нэһилиэк депутаттара тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга болорго ууран үп көрбүтүн бэлиттэтэ.

Сэттэ киһи санааларын үлэстөн, сылаагы үлэни үчүгэйинэн сыаналаатылар.

АЛАҔАРГА

Отчуога 110 киһи сырытта. Нэһилиэк баһылыга Н. П. Понов муньааы салайда. Ыччат отдела миэстэр сылдан үлэтигэр, кредиттэни туһанылаа, электроотунан хааччылыыга, стоматология үлэтигэр, субсидияны туһанылаа, сүөһү сүтүүгүтү, иттигэр системалар холбонууга о. д. а. боһуруостар көрдүлэр.

И. И. Хон тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга республика оттугун аастык сыла албох көмө оҥоһуллубутун бэлиттэтэ. "Улуустуу бары көрдөрүүлэргэ иһини сыдыарыттан үрөккөт. Үүт, эт сыанатыгар үрдөһүн наада. Сүөһү, сылгы иттигитигэр кыра дохуоту аарыбыт тухары таһнары бары таха туруоҕу. Ыччат бу салаага үлэтигэр суоҕа. Урут оокуоланы бүтэрбиттэр производствода үлэтигэр баран үрөккө кирриилэр этэ. Маны сөргүтүүгө наада", — дьитэ.

Г. Г. Окошников улуус баһылыга үлэтигэр тэтиминэхтик сардалабытын хайраата. Тыа хаһаайыстыбатын үлэтигэр улахан уопуттаах киһи улууһу салайара иһини туһалаах, көстөллөөх буолуо дьитэ. Наар көрдүүрү, болжого эрбэни тохтоору, оторон таһаарыны үрдүгүтү соруу туруорунар наадытын бэлиттэтэ.

А. С. Мохначевская тыа сирин олохтоохторо олорор усулуобуйаларын тупсарар кэм кэлбитин, бу аһыны олох ирдэбитэ буоларын эттэ. Култуура улахан кэм сайдыбыт нэһилигэр сага кулууду тутулар кэм кэлбитин бэлиттэтэ.

Апта киһи тыл этэн үлэни үчүгэйинэн сыаналаатылар.

Муньаахтарга түмүк тыл этэригэр А. Т. Ноговицын отчуога нэһилиэк ахсын албох киһи кыттыбатын, хойугаһына суох кэмгэр саҕаламмытарын бэлиттэтэ. Нэһилиэк экономической көрдөрүүлэригэр, сүөһү, сылгы ахсааныттан, кинилэргэн бордууксуйаны ылылтай сайдыыларга, дьон олохсуйууларга, дохуоттаах буолууларга, тутуулар ыттылыыларга тутулуугаарын, сибээстэрин эттэ, холбурдары арылтаата. Үлэни-хамнаһы ити туһаайыларга күүһүрдэри соруу баһылыгынан туруорда. Муньаахтарга кытты үрдүгүн курдук улуус нэһилиэнньэтэ түмсүүлөөх, биер санаалаах буоларыгар ытырда.

Александр СЛЕПЦОВ

маһыннык боһуруоһугар тохтооҕа. Баһыттары камиттан кэмгэр өрөмүөнүүрү, контуруоллуур утга. Отчуога барылар субсидияны оҥоһуулар оттуулар ыалга барыларыгар биэрэргэ туруоруста.

А. М. Максимов сага оокуола үлэр киллэриммитигэр албох учаастактаах нэһилиэк буолалларынан иттигитигэр баар буоларыгар дьаһалта көмөлөһөрүгэр эттэ.

А. Г. Черных Түбэй учаастагар үчүгүтүр-дьярыктыгар саала үлэр кинилэтигэр улуус дьаһалтата улахантык өйөөбүтүгэр, көмөлөһүтүгэр махталын биллэрдэ. Учаастак сайдыарга болорго ууралларыгар хамсаанын тахсыбытын бэлиттэтэ.

Биэс киһи тыл этэн үлэни үчүгэйинэн сыаналаатылар.

ТӨЛӨЙГӨ

Муньааха 106 киһи кытына. Муньааы нэһилиэк баһылыга Н. И. Алексеев такси төлөбүрүтү, тиһи оҥотторорго учурааттаарын, сир аһын хомуйууну бэрэбэктээһинигэр, үүт сыанатыгар, сибээһинэн туһаныыга, суол оҥоһуугулар, эрэр ыаллары сүөһүлэһинигэр, о. д. а. барыта 39 боһуруос борыһина.

С. Е. Сивцев улуус баһылыгы 100 хокуутаах үлэтигэр хаһыакка тахсыбытын аахпыттын, телевизорга аһаҕас эфирин көрбүтүн эттэ. Сага салаага үлэтигэр тэтиминэригэр, көскиллээрин бэлиттэтэ.

Кырдыаҕастарга отчуога нуорманан хайыака көмө оҥоһууларын туруоруста. А. И. Петрова сүөһү сүтүүгө сылаагы таһаарыларын, маһыаха контуруоллуур уорланнар күүскэ ытсаларыгар эттэ. Ыты иттигэр дьон-сэргэ эһиһтээһини сыһыаннаһарыгар ытырда.

Е. Е. Адамов үүт сыанатын эбери туруоруста. Улуус салалтата отчуот форматын уларытыыга үчүгэйин, дьон-сэргэ сылаага ыттылар отчуоту баһылык бэйэтигэр туруоран ирдэригэр бэлиттэтэ.

ныагы салайан ытты. Улаабынаны аһаҕастык, спорттэнигэр сааланы үлэтигэр, иттигитин бэрэбэктээһинигэр (бары нэһиликтэргэ ыттылар), сүөһү сүтүүгүтү, тыл, үлэ ветераннарыгар чөлгөтөлөргө, о. д. а. барыта 45 ыттытын көрдү.

И. Н. Попов "Манчаары ооньдууларынан" сибээстөн, улуус иттигитигэр албох тутуу барытын, бөһүлүккө көстүүтү тупсарын бэлиттэтэ. Кытаанах спорттэнигэр нэһилиэк буоларын, улуус үлэтигэр албох спортсмен ситиһинилээхтик көстүккө билиһин, көстөллөөх ыччат элбэригэр эттэ. Бюджет харчыта дуһанан үлэтигэр, ытты киһи спорттэнигэр саала сабыллар баһаһыаннаһаһаһытын, иттигэр үлэтигэр дьаһалта көмөлөһөрүгэр көрдөстө.

Х. Н. Попова отчуот сонундук туруорулуубутун, тэригэ салайааччыларга бары кэлбиттэрин билиригэр биллэрдэ. Улуус баһылыга кыра нэһиликтэргэ болорго уураага эһиһтэ туһаарыгар эрэнэрин, иттигэр үлэтигэр саҕаламмытарын, улуус үрдүнэн үлэр-хамнаһа сэргэхсигэр тахсан эрэнэрин эттэ.

Л. Н. Монгуш сага кулууду тутуугулар саала туһаарылыгытын, "Үтүө дьаһалта" республикатаары хамсаанын кылларын, үп-харчы булуутугар көмөлөһөргө көрдөстө, нэһилиэк дьон-сэргитэ бу тутуу кыра-күүһэ тиһиригэр көмөлөһөргө бэлэмин эттэ.

Биэс киһи тыл этэн, үлэни бары үчүгэйинэн сыаналаатылар.

СЫЛАНҔА

Муньааха 132 киһи сырытта. Нэһилиэк баһылыга Е. А. Сивцев салайда. Инбалиттэргэ чөлгөтөлөргө, ийэ капиталын туһаныла, интернеттэн сибээс, пошта үлэтигэр, үүт сыанатыгар, пааскары ылыыга, сир туһаныыга, маһынын үлэтигэр, о. д. а. 48 боһуруос ыттытын көрдү.

Көстөһүгэ бастаһынан кыттыбыт Е. П. Вашиев көһөрүлүүгө барыттарга аһаһаах Бөстөһүгэ тутулууга тахса

Ахсынны 20-21 күнүгүгэр сылаага ыттылар улуус дьаһалтатын 2013 сылаагы (11 ай түстүгүнэн) үлэтигэр отчуота нэһиликтэринэн садаланна. Баһылыгы отчуот уратытынан улуус баһылыга Андрей Тимофеевич Ноговицын солбуйааччыларын, департамент, управлениелар, тэригтэлэр салайааччыларын биер бөлөххө түһүтэ буолар. Барыта 40 киһи буолан сырыттылар. Маньаа састаабынан улуус бары нэһиликтэригэр сылдыахтара.

Ахсынны 20 күнүгэр отчуога кыттар бөлөх Арыылаах, Кытаанах, Сылаан нэһиликтэригэр сырытта.

АРЫЫЛААХХА

Муньааха 65 киһи сырытта. Муньааы нэһилиэк баһылыга Н. Е. Сыромятников салайан ытты. Отчуоттуура дьаһалтаты улуус баһылыга А. Т. Ноговицын отчуога 2013 сылаахха ыттылыытыгэр үлэ саалаарынан албох сыһыаннара, анализтаах ыттылыытыгэр дьон болорго уураага тахта. Дьаһалтатыгар көмө эрэнэтин сайдыларын сыһыаннара, тиблещалар, болжогө түгөнөр кэмгэр уһуллубуттара көрдөрүлүһүлэр.

Дьаһалат камиттэн албох ыттытын көрдү. Дьон-сэргэ улуус дьаһалтатыгын, тэригтэлэр салайааччыларга бары кэлбиттэринэн наадалаах боһуруостарын суругунаа, тыһынан хото ыттыган туһанылаах хардалары ыттылар. Маньаа пошта кэмгэр, кэлбигэр, таксилар сыаналара аһара улахана контуруолаамалыгар, бөһүлүккө үлэтигэр, сир ылыны дохуотуннара оҥоһулууларын, субсидияны туһанылаа (тыа хаһаайыстыбатыгар, отчуога), о. д. а. 41 ыттытын иттирдэ.

Тыл эттигитигэр Н. Н. Борисов сүөһү иттигитигэр дьярыгыгарын, 70-га тиздир былааннарын эттэ. "3 мөл. соҕо кредит ылан туһаныла, быраһыана үрдүгүнэн төлөһөрбөр ыарахаттары көрөбүн, сага хотон туттарбар хайа эмэ өтүннө көмөлөһөрүгүт буоллар. Баһылы "Манчаары ооньдууларынан" үчүгэйдик тэригэн ыттытыбыт. Иттигэр дьаһалта оруола улахан. Сүөһү, сылгы эттигитигэр кыһыны туорааһыналар улахан үлэ ыттылыына. Салалта үлэтигэр үчүгэйинэн сыаналааһыбын", — дьитэ.

А. Н. Петрова иттигэр системалар холбонон албох ыал абыраһытын бэлиттэтэ, махтанна. Улуус Муньааы депутата Д. И. Захаров Чурагчы-Арыылаах суолугар 13 км оҥоһуллуугаарын, ханан оҥоһуулар нэһиликтэргэр салалтаныларыннан собулуһулуубуту олуус үчүгэйин эттэ, бу үлэ салгыны барарыгар эрэнэрин биллэрдэ.

Барыта 6 киһи тыл эттэ. Үлэ үчүгэйинэн сыаналанна.

КЫТААНАХХА

Маньаа буолубут муньааха 90 киһи сырытта. Баһылык И. П. Имантеев муньаа

Ахсынньы 22 күнэ — Энергетик күнэ

ҮТҮӨ ТҮМҮКТЭРДЭЭХ СЫЛ

Ыгытабыллыах биэр идэлээхтэр-бигини, улуус энергетиктэрин кэлэн иһэр Энергетик күнүнэн уонна Сага дылынан итинник-истинник ээрдэлэһит!

2013 сыл Чурапчытаагы РЭС коллективтар үтүө түмүктэрдээх ааһан эрэр. Үлэ бары көрдүгэр — толору өрөмүөнүнэ, техникескэй хааччылыыта былаамыст аһара туолла.

Ол курдук, 35 КВ үрдүк күүрүүлээх Мындаарайы-Мырыла линиятыгар бэйэбит күүспүтүнэн 100-тэн тахса уот тирэх остуолбаларын уларыттыбыт. Быйыл ити үлэбитин ситэрэн, бүтэрэр былааннаахпыт. Маралаайы бөһүөлөгүр 10/0,4 КВ-х остуолбалары туруоран, 8 км проводын СИП-кабелы уларытты хаалла. Мээндийэ сайылыгар остуолбалары туруоран, 3,5 км СИП-кабель тартылган бүтүө.

"Манчаары ооньууларынан" сибээстээн, Чурапчы нэһилиэгэр 10/0,4 КВ линиялар санардыллан, арбаа баска 35/10 КВ сана аныгылыы обмурдованиенан тагылыбыт икки 4-түү мегаваттаах трансформатордаах улахан подстанция тутулан үлэҕэ киирдэ. Бу уопсай суумата — 149 мөл.сөк. Бу үбү республика Правительствота уонна "Якутскэнерго" АК аһардаһан үбүлээн, сага подстанция үлэҕэ киирэрэ ситиһилиннэ. Бу подстанция тутуутугар Нерюнгригиттан, Амурскай уобаластан специалистар кэлэн үлэстиилэр. Подстанцияны таһынан Чурапчы нэһилиэгин баһылыга С.А. Саргыдаев сүүрэн-көтөн, үбү көрдөрөн, сага подстанциягиттан 4-т 10 КВ линия оҥоһуллан, нэһилиэккит үчүгэй туруктаах уотунан хааччылынна. Бу үлэҕэ "Энергомонтаж-37" тэригтэ тендергэ кыайан үлэстээтэ.

110 КВ уонна бу сага подстанция икки ардыгар олговолконнай линия тартыллан, РЭС диспетчерэ ыраахтан олонор, бу подстанция оборудованиетын туругун, норуускатын хонтуруоллуур кыахтанна, сотору кэминан оборудованиены араарар-холбуур буолуо. Урут арбаа Куоҕулы ыаллара уот күүрүүтэ мөлтөөтүтэн эрдэналларга тохтуова. Технической холбоһун чэрчитинэн "Куоҕулы" ыалларын линията СИП-кабелыга уларытыллыа сылдыар.

Нэһилиэк ортогиттан оҥуула-интэриэнэтиэн улахан 110/35/10 КВ подстанция дылы 10 КВ линия олоҕу уларытыллан, элбэх үлэ барда. Бу үлэҕэ Чурапчытаагы РЭС коллективна сыраллаһан үлэстээтэ. Ону таһынан Амма, Таатта, Уус-Алдан, Покровская, Мэнэ-Хангалаа РЭС-тэригтэн биригээдэлэр кэлэн көмөлөһөн, олус улахан объёмнаах үлэни биригээһингэр хаачыстыбалаахтык то-

лордубут. Олус элбэх тэжиниэ тардыллан үлэстээтэ.

Түгэниэн туһанан, бастыгтан бастыг үлэһиттэригиттин ааттатылаахпыт эгэ. Электромонтердар — В.И. Пестерев, А.А. Англин, А.В. Чепалов, А.А. Романов, А.А. Слепцов, К.К. Монастырев, П.П. Дычковский, А.В. Яковлев, В.П. Неустроев, Ю.Н. Платонов, И.Г. Сорокумов түүнү-күнү, куйааһы-тымныыны аахсыбааха, таһаарылаахтык үлэстээбиттэрэ махталлаах.

Механизатордар — спецтэжиникэр буровик М.М. Кузьмин, крановщик В.И. Филипов, гидродъемник П.С. Павлов идэлэрин баһылаабыт тэригтэ кээн туттар үлэһиттэрэ.

Тырактарыахтар Я.Я. Слепцов, П.К. Винокуров, суоптардар В.Д. Монастырев, Г.И. Бурнашев, Р.В. Дюдорев, Д.Д. Скрыбин сыралаах үлэлэрэ улууспут уота туруктаах буоларыгар төһүү буолар.

Производствона баһаччы салайар маастардар К.В. Фомин, К.К. Титов, Е.В. Дычковский түбүктээх үлэ үөһүгэр биригээһини аахсыбааха үлэһиттэр.

Тэригтэ ыьтар үлэһити илбир-сағальыр, дыону, тэжиникэни аттаран туруорууну хонтуруоллаһыан, бадарээтчиттэр биригээдэлэрин хонтуруола барыта кылаабынай инженер В.Ф. Баранков саныгар сүктөрүлүтэр. Быйылы күүстээх үлэҕэ ылсан, айун-санаатын түмөн, үлэһит түмүгэ кыһини астынналар.

Сүүрүн үлэһити таһынан авариянай үлэлэр, территориябытын ырааһырдыы, олбуорбутун санардан оңоруу курдук элбэх үлэ барда. Авариянай-дизельнай станция өрөмүөнэ кэмгэр ыытыллан, хайа бағарар түгэнигэ уоту биэрэргэ-бэлэм. Е.К. Нивотин маастардаах коллектив эрэлээхтик үлэһитир-хамсыыр. Ветераннар Н.П. Феоктистов, А.В. Шадрин ээрдэрэ холобур буолан, үлэҕэ көңүлүлүтэр.

Уоттан сарахтээх буолууга оҥуула, детсад оҥолоругар сэрэтэр-үөрэтэр босиэдэлэри ыытабыт. Экология бопкуруостарыгар бөхтөрбүтүн наардаан, Дьокуускайга кылларан, дуоғабар баһылытынан тобогу туһага таһаартарабыт.

Бу курдук Чурапчытаагы РЭС коллективна улуус уота туруктаах буоларыгар күүһүн-кыағын толору туһанан үлэһитир, улуус ыьтар дыаһалыгар барытыгар кыттар. Үлэһиттэригиттэр өссө төгүл ээрдэлээн туран, үлэһитигэр үрдүк ситиһиэлэри, тус олохсутугар дорусбуһуаны, дылу-соргуну бағарабыт.

Ф.Ф. БАРАНКОВ,
Чурапчытаагы РЭС начальнига

Здравоохранение

СПИСОК ПАРТНЕРОВ ДМС "САХАМЕДСТРАХ" РАСШИРИЛСЯ

Отныне маленькие якутяне могут поправить здоровье и замечательно провести время в Центре отдыха и оздоровления детей "Сосновый бор" по одной из программ добровольного медицинского страхования (ДМС) ОАО ГСМК "Сахамедстрах".

На днях флагман регионального медицинского страхования и республиканское базовое учреждение отдыха и оздоровления, принимающее детей от 7 до 18 лет, подписали договор о сотрудничестве.

Круглогодичное оздоровительно-образовательное учреждение имеет развитую инфраструктуру, четырехэтажный комфортабельный корпус позволяет компактно разместить гос-

тей в двух и четырехместных секционных номерах. Здесь предусмотрено комплексное пятиразовое питание.

Центр расположен в одном из живописнейших уголков столицы Территория окружена сосновым бором, является экологически чистой зоной отдыха.

В "Сосновом бору", являющемся оператором и координатором деятельности организации отдыха и оздоровления маленьких якутян, занимаются лечением заболеваний органов дыхания, нервной системы, опорно-двигательного аппарата, пищеварения и сердечно-сосудистой системы.

В числе оздоровительных проце-

дур: бальнео-грязелечение, сухие углекислые ванны, ингаляции, ручной и аппаратный массаж, физиопроцедуры, фитотерапия, галокамера, лечебная инфракрасная сауна, лечебная физкультура, стоматологические услуги.

Кроме того, здесь имеются сенсорная комната, комнатой психологической разгрузки, работают психологическая служба, школа здоровья, осуществляется круглосуточное медицинское дежурство.

Напомним, что взносы и выплаты по договорам ДМС не облагаются налогом на доходы физических лиц, соответственно заключив договор до-полнительной медицинской страхов-

**ПЕРЕЧЕНЬ
государственных и
муниципальных услуг,
предоставляемых на базе
ОСП ГАУ "МФЦ РС(Я)" по
Чурапчинскому району**

МФЦ

МНОГОФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ГОСУДАРСТВЕННЫХ И МУНИЦИПАЛЬНЫХ УСЛУГ
в ЧУРАПЧИНСКОМ РАЙОНЕ

на 30.11.2013г.

Код услуги	Наименование услуги	Уполномоченный орган (организация)
Услуги в сфере земельно-имущественных отношений		
ИИ-1	Предоставление земельных участков для целей, не связанных со строительством, использованием и муниципальной собственностью или государственной собственностью на территории ЧР «Чурапчинский улус» РС(Я)	Муниципальное автономное учреждение «Комитет по управлению муниципальными имуществом» Чурапчинского улуса, ул. Ленина, 47, тел. 4-29-56, Восточная Палата Гарькина
ИИ-2	Предоставление в пользование земель участка для строительства, использования муниципальной собственности или государственной собственности на территории ЧР «Чурапчинский улус» РС(Я)	
ИИ-3	Наделение инак распоряжения и пользование земель участка ит земель, находящихся в муниципальной собственности или государственной собственности на территории ЧР «Чурапчинский улус» РС(Я)	
ИИ-4	Предоставление в аренду земельных участков, находящихся в муниципальной собственности или государственной собственности на территории ЧР «Чурапчинский улус» РС(Я)	
ИИ-5	Регистрация и учет земельных участков, находящихся в муниципальной собственности, оформлены в земельном участке на территории ЧР «Чурапчинский улус» РС(Я)	
ИИ-6	Переход права собственности на земельный участок, находящийся в муниципальной собственности или государственной собственности на территории ЧР «Чурапчинский улус» РС(Я)	
ИИ-7	Распоряжение государственными земельными участками, находящимися в муниципальной собственности или государственной собственности на территории ЧР «Чурапчинский улус» РС(Я)	
Услуги в социальной сфере		
С-1	Государственная регистрация рождения (для граждан, состоящих в браке между собой)	Отдел Управления ЗАГС при Правительстве РС(Я) по Чурапчинскому району, ул. Курилова, 7а, тел. 4-18-07
С-2	Государственная регистрация расторжения брака в государственной собственности	
С-3	Государственная регистрация расторжения брака по взаимному согласию супругов, не имеющих общих детей, не достигших совершеннолетия	Замочная Канцелярия Государственной
С-4	Выдача повторных свидетельств о государственной регистрации актов гражданского состояния	
Услуги в сфере предпринимательства		
И-1	Выдача кредитных лицензий и лицензий на осуществление предпринимательской деятельности или переоформление лицензий на осуществление деятельности по перевозке пассажиров и багажа легковым такси на территории РС(Я)	Министерство транспорта и дорожного хозяйства РС(Я), пр. Ленина, 27, тел. 8(4112)52-11-31 Восточная Палата Гарькина

Уважаемые жители Чурапчинского улуса!

Поздравляем Вас с наступающими новогодними праздниками и приглашаем воспользоваться услугами Многофункционального Центра по предоставлению государственных и муниципальных услуг в сфере земельно-имущественных отношений и социального обеспечения, а так же предпринимательской деятельности (выдача разрешений или переоформление разрешений на перевозку пассажиров и багажа легковым такси). Подробности об условиях и порядке предоставления услуг у консультантов.

Ждем Вас по адресу с. Чурапча, ул. Октябрьская, 17 В. Конт. тел. 41-005.

ки родители обретают право на социальный налоговый вычет.

Приобрести полис ДМС, а также получить исчерпывающую консультацию Вы можете в наших офисах:

г. Якутск, ул. Курашова, 40/1, каб. №91, (4112) 32-58-33 (ф), приемная 44-44-99

г. Мирный, ул. Тихонова, 4/17, тел.: (41136) 353-60, тел./факс: 452-34;

г. Нерюнгри, пр. Дружбы Народов, 7, тел.: (41147) 466-93, факс: 467-68;

г. Ленск, ул. Ленина, 64, тел.: (41137) 436-93, 436-06;

г. Нюрба, ул. Ленина, 49, тел.: (41134) 241-01;

п. Сунгар, ул. Пушкина, 38А, тел.: (41135) 221-34.

Для заключения договора добровольного медицинского страхования требуется всего один документ - паспорт.

БИЛЭРИИЛЭР

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Продается благоустроенная квартира по адресу Макарова, 9 в новом каменном доме. Обращаться по тел: 8-914-231-03-59.

Октябрьской ул. 23 №-дээх санга тутуула турар 72 квартираларх дьээттигэр квартиралар атылланаллар, 2014 сылтан сыаната ыарылар 40% субсидиялаах.

Тел: 8-914-102-38-63, 41-242.

Тутуу отдела.

Принимаю заказы на столы обеденные (круглые, овальные) из натурального дерева. Цена от 8 тысяч руб. Тел: 8-914-270-21-65.

ИП Катакинов КМ. оказывает услуги - Составление и сдача налоговых деклараций, и др. бухгалтерских отчетов пенсионного фонда.

Составление и сдача отчетов пенсионного фонда.

Составление бизнес-плана.

Магазин "Ирина" поздравляет всех с наступающим Новым годом и сообщает о новом поступлении.

Мебель: платяные шкафы, кухонные гарнитуры, кровати, обеденные зоны, стеллы, мини-стенки, туалетные столы, прихожие.

Электротовары: мультиварки, спиральные машины, мясорубки, микроволновые печи, чайники, и др.

Режим работы до 31 декабря: с 10:00ч до 19:00ч без перерыва и выходных.

О применении налоговой ставки 0 процентов по налогу на прибыль организаций образовательными и медицинскими учреждениями

Межрайонная инспекция Федеральной налоговой службы №14 по Республике Саха (Якутия) доводит до сведения директоров школ, руководителей больниц о том, что 10.11.2011 года Постановлением Правительства РФ от 10.11.2011 года №917 утвержден перечень видов образовательной и медицинской деятельности, осуществляемой организациями для применения налоговой ставки 0 процентов по налогу на прибыль организаций.

Так, согласно положениям указанной статьи организации, осуществляющие образовательную и (или) медицинскую деятельность в соответствии с законодательством Российской Федерации, вправе применять налоговую ставку 0 процентов при соблюдении следующих условий:

- 1) если организация имеет лицензию (лицензии) на осуществление образовательной и (или) медицинской деятельности, выданную (выданные) в соответствии с законодательством Российской Федерации;
2) если доходы организации за налоговый период от осуществления образовательной и (или) медицинской деятельности, а также от выполнения научных исследований и (или) опытно-конструкторских разработок, учитываемых при определении налоговой базы в соответствии с настоящей главой, составляют не менее 90 процентов ее доходов, учитываемых при определении налоговой базы в соответствии с настоящей главой, либо если организация за налоговый период не имеет доходов, учитываемых при определении налоговой базы в соответствии с настоящей главой;
3) если в штате организации, осуществляющей медицинскую деятельность, обеспеченность медицинского персонала, имеющего сертификат специалиста, в общей численности работников непрерывно в течение налогового периода составляет не менее 50 процентов;
4) если в штате организации непрерывно

на в течение налогового периода числится не менее 15 работников.

3) если организации не совершает в налоговом периоде операций с недвижимыми и финансовыми инструментами срочных сделок.

Организации, изъявившие желание применить налоговую ставку 0 процентов в соответствии с настоящей статьей, не позднее чем за один месяц до начала налогового периода, начиная с которого применяется налоговая ставка 0 процентов, подадут в налоговый орган по месту своего нахождения заявление, копии которого (лицензий) на осуществление образовательной и (или) медицинской деятельности, выданной (выданных) в соответствии с законодательством Российской Федерации.

Кроме того организации, применяющие налоговую ставку 0 процентов в соответствии с настоящей статьей по окончании каждого налогового периода, в течение которого они применяют налоговую ставку 0 процентов, в сроки, установленные настоящей главой для представления налоговой декларации, представляют в налоговый орган по месту своего нахождения следующие сведения:

- 1) о доле доходов организации от осуществления образовательной и (или) медицинской деятельности, учитываемых при определении налоговой базы в соответствии с настоящей главой, в общей сумме доходов организации, учитываемых при определении налоговой базы в соответствии с настоящей главой;
2) о численности работников в штате организации;
3) Организации, осуществляющие медицинскую деятельность, дополнительно представляют сведения о численности медицинского персонала, имеющего сертификат специалиста, в штате организации.
При непредставлении в установленные сроки сведений в налоговый орган по месту

нахождения налогоплательщика с начала налогового периода, данные за который не были представлены в установленном порядке, применяется налоговая ставка, установленная пунктом 1 статьи 284 НК РФ. При этом сумма налога подлежит возмещению и уплате в бюджет в установленном порядке с вычитанием с налогоплательщика соответствующих сумм переплат, начисленных со дня, следующего за установлением статьи 287 НК РФ для уплаты налога (налогового платежа по налогу).

Формы представления сведений, указанных в настоящей статье, утверждаются федеральным органом исполнительной власти, уполномоченным по контролю и надзору в области налогов и сборов.

Организации, применяющие налоговую ставку 0 процентов в соответствии с настоящей статьей и перешедшие на применение налоговой ставки, установленной пунктом 1 статьи 284 НК РФ, в том числе в связи с несоблюдением условий, установленных пунктом 3 статьи 284.1, не вправе по истечении периода на применение налоговой ставки 0 процентов в течение пяти лет начиная с налогового периода, в котором они перешли на применение налоговой ставки, установленной пунктом 1 статьи 284 настоящего Кодекса.

Таким образом, сообщаем, что организации, изъявившие желание применить предусмотренную пунктом 1.1 статьи 284 НК РФ налоговую ставку 0 процентов, при соблюдении условий, установленных статьей 284.1 НК РФ, и подавшие в налоговые органы заявления и копии лицензий на осуществление образовательной и (или) медицинской деятельности не позднее 31 декабря 2011 года, вправе применить указанную ставку налога на прибыль организаций при составлении налоговой декларации за налоговый период 2011 года или представить уточненные налоговые декларации за отчетные периоды 2011 года.

Учитывая вышесказанное, Инспекция просит в срок не позднее 31 декабря 2011 года представить необходимые документы в налоговый орган. По всем возникающим вопросам обратиться по тел: 41-993.

Ответственность за неуплату авансовых платежей по налогам

Table with 4 columns: Вид, Срок представления декларации, Срок уплаты, Ответный период. Rows include УСН, ЕСХН, Транспортный, Земельный taxes.

Межрайонная ИФНС России №14 по РС (Я) обращает внимание руководителей и главных бухгалтеров организаций и индивидуальных предпринимателей на неуплату авансовых платежей и сообщает следующее:

Налогоплательщики, применяющие специальные налоговые режимы (ЕСХН, УСН), а также представляющие налоговые декларации по транспортному и земельному налогам, должны исчислять и уплачивать авансовые платежи.

Неуплата авансовых платежей влечет ответственность, предусмотренную ч1 ст. 104 Кодекса об административных правонарушениях - "Неисполнение законол. требований должностного лица органа, осуществляющего государственн. надзор (контроль), а равно неисполнение осужденным этим должностным лицом служебных обязанностей".

Изменения в Налоговый кодекс РФ в части отмены представления налоговых расчетов, а также обязанность уплаты авансовых платежей уменьшает налогоплательщикам налоговую нагрузку. В связи с вышесказанным, инспекция обращает внимание на обязанность своевременно уплачивать авансовые платежи.

Отдел работы с налогоплательщиками.

Информация о тарифах, о подключении к системе теплоснабжения за IV квартал 2014г

ГБОУ РС(Я) "Профессиональный лицей №14" информирует о тарифах 2014г согласно по постановлению правления №167 от 3 декабря 2013г. Государств. комитет по делам молодежи - Региональная энергетическая компания РС (Я).

Table with 3 columns: № п/п, Наименование показателя, Значение. Rows 1-5 detailing connection costs for heating systems.

с 01.01.2014г по 30.06.2014г - 2589,40 рубл без НДС, с НДС 3655,80 рубл; с 01.07.2014г по 31.12.2014г - 2638,27 рубл без НДС, с НДС 3172,16 рубл.

Изменяется размер стандартного вычета на ребенка

Согласно ранее действовавшему правилу размер стандартного вычета за каждого ребенка составлял 1000 руб. и 2000 руб. на ребенка-инвалида (подп. 4 п. 1 ст. 218 НК РФ).

Расширенный Закон внес в порядок представления данного вычета изменения, которые вступили в силу 22 ноября 2011 г. и распространяются на правоотношения, возникшие с 1 января 2011 г. (п. 2, 3 ст. 5 Федерального закона от 21.11.2011 N 330-ФЗ).

С 1 января 2011 г. вычет на первого и второго ребенка составляет 1000 руб. (с 1 января 2012 г. - 1400 руб.), на третьего и каждого последующего - 3000 руб. На каждого ребенка-инвалида вычет предоставляется в размере 3000 руб.

В остальном порядок получения стандартного вычета на детей остался прежним.

Таким образом, работники должны будут пересчитать базу по НДФЛ с начала 2011 г. в отношении тех работников, у которых три и более детей или есть дети-инвалиды (п. 3 ст. 220, п. 3 ст. 226 НК РФ). Переплату по заявлению работника можно направить в счет предстоящих платежей по налогу (ноябрь, декабрь) или перечислить на его банковский счет (п. 1 ст. 231 НК РФ).

Отменен ежемесячный стандартный вычет в размере 400 руб.

С 1 января 2012 г. будет отменен ежемесячный стандартный вычет в размере 400 руб. Напомним, что данный вычет предоставлялся до месяца, в котором доход налогоплательщика превысил 40 тыс. руб. с начала налогового периода (подп. 3 п. 1 ст. 218 НК РФ).

Отдел работы с налогоплательщиками.

МАХТАНАБЫН

Мен 2012 сыллаахха төбөбөр операциот олутторон, инсулдуан, уна өгтүм акаастан иккитин, 1-кы группалаах илбаныт буолбутум. Бэйэм 3 орлоох ордубо иккитин Эрнест Эрнестович аатынан Чакыр орто оскуолатыгар нуучча тылын уонна литературатын учууталынан таһаарылаахтык үлэти ылдыбытым. Саамай күөсэйэр күмүр сыйдыа, орлорбун ахтаарыгар туруоран, ийи-хара онортуур сыллаах, олохко тартыһылаах көмүм этэ. Бһаас халлаанга эмикэ элти эспитини орон ийиэ буолан, ордуб ырахан күнүрө сааламмытар.

Бу ырахан көмүр оскуолага биэргэ үлэлибит коллегаларым, дьуөгэлэрим Парасковья Николаевна Старостина, Мария Агафоновна Матвеева, Марина Николаевна Адамова, уода, ийи малларым, дьуөгэлэрим Саргылана, Павел Бельчусовтар, Мария, Леонид Ивановтар, иккитин олохтоохторугар күөс-көмө буолбуттарыгар, иккитин бэйиһигар Татьяна Васильевна Адамовага киниган иккитинэр уоһуйга квартира аһабытын ийи махтабын биллэрбим.

Ордук чуолгаан, оскуолам профкомун председелигэр Елдоки Степановна Гуляевага махтабын. Киви сүүрүн-көтө, киниган-иккитин, эмтэн барарбар улуус оскуолаларыгар материалнай көмүнү көмөлүһөлүрүгэр эти иккитини Оку ойгон, харчылан көмөлүһтү улуурум бири оскуолаларыгар, Чакыр уонна Соловьев нэһиликэтигэр уһууһааныгар, однокурениклар Егор Васильевич Федоровка, Хатас орто оскуолатыгар, уһууһааныка биэргэ үөрэмийт үлэһикчирбар, республикатаары, улуустаары профсоюзка (преде Егор Иннокентьевич Давыдов), аймактарбар ик сүрөктөн тахсар махтабын биллэрбим.

Эһиги көмүрүтүнэн бу аһан иһэр 2013с. иккитин республикатаары реабилитационнай кинигэ, Кытай Тайганацы дьин санаторийтар баран эмтэнэн, туһанан кэллим.

Тутууһун тутуһан, бары күөс-көмө буолбут коллегаларбын, дьуөгэлэрибим, нэһиликэти олохтоохторун, аймактарбын кэлэн иһэр Сага дьылынан аһаардыкын туран, эһиги дьин кэргэннигитэр дьолу-саргыны, доруобуйаны баарабын. Дьоллоох буолуҥ, бар дьонум-сэргэм!

Махтабы кытта Ирина Витальевна СИВЦЕВА.

Орто Халымагтан төрүттөөх Чурапчы нэһиликэти олохтоор СТЕПАНОВ Валерий Иванович 61 саныгар ыалдыан олохтон туораабытын чугас дьолулар, аймактарыгар иһиттанырарбит. Кэргэн, кыһа, сиэннэрэ, аймактара.

Болугур иһиттэти олохтоор ДЬЯЧКОВСКАЯ Галина Гавриловна ырахан ыарыһаанын олуктан туораабытынан ордуругар, кэһиттэригэр, нууччтарыгар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр дьини нууччуларыгар таһаардыт. Бары Батарыгар, Иккитингэр, Пудовтар, Г.К. Иустинова.

Тарийн таһаараччылар: СР Правительство, Чурапчы улууһун "Сага олох" редакционнай-издательскай холбоһук автономнай учреждениа, Российской Федерация Раскониадзор СР управлениыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрациаланмьт нумары - ПИ №14-0238.

ААДЫРЫСЫП: 678670, Чурапчы сал., Карл Марксуул., 26 "а". Телефоннарбит: редактор - 41-332, отделлар - 41-265, 41-358. E-mail: saganaloh@mail.ru

Бачаака сакаас: № 193-194 (10812-10813) Тираж 1624. Хайыат сионата: 10 салк.

Сага олох

Автор сурутар этигэр санаа редакционнайлар иккитин олуктубулар буолбатах. Сурууһа иһиллэр чакылар кэрдэһаарыгар этигитини автор тус бэйиэ суру.

ҮЛЭТИГЭР БЭРИНИИЛЭЭХ БЭТЭРИНЭЭР МААЙА

Чуралчы улуун тыатын хаһаай-стыбатыгар уруккута Карл Маркс сохуоска Одылуун нэһилиэтин дыону-гар-сэргэтигэр "Бэтэринээр Маайа" дьин аатынан киэитник биллибит биһиги ийэбит Неустроева Мария Николаевна өр кэмнэргэ сүрдээх бэриниилээхтик үлэлээн-хамсаан ааспытын ахтан - санаан ааһахпыт этэ.

Туох барыта тыынар-тыыннаах барыта силлээгин - мутуктаабын төрдүлээгин-уустаабын курдук, биһиги ийэбит тобус оҕолоох, үөрэбэ да суох буоллар кээн биллилээх, сир - дойдун ааттарын эндэлэпкэ билэр, ханна баарын ыйар-кэрдэр уонна уруу-аймах төрдүн ууһун ырытар Артемьев Николай Васильевич - Пизрибэй Ньукүлай дьин киһи, маннайгы улахан оҕотунан, 1941 сыллаахха алтынныгы төрөөбүтэ. Кинини 10 ыйдаах кырачаан кыыһы ийэлээх аҕата күүһүнэн күһэйиллэн Хоту Кэ-

бэйигэ көһүүгэ куобах суорбанна суулаан, саар ыабаска уган илдьэ барбыттар. "Ол ыйар дьылбалаах сут - кураан кэмтэн хайдах тыыннаах кэлбитим буолла" дьин ийэбит саныырын өйдүүбүт. Ол кэмтэн кини тугу да өйдөөбөтөр даҕаны, дьон кэпсээнигэн хайдах тыыннаах эргиллибитэрин сөбөрө-махтайара, Билигин санаатахха, биһигини орто дойдуга төрөтөр дьылбата тардыбыт эбит буоллабыт.

Ийэбит ийэтэ ыарыһах буолан эдэр сааһыгар өлөн, бырааттарын, балтыларын көрөр, үөрэттэрэр кыһалаттан өр кэмгэ колхуоска ыанньыксытынан үлэлээбит. Кини кыра эрдэбиттэн быраас буолар баҕалаах эбит. Ол баҕатынан хойуту да собуус буоллар Алданнаабы медуцилещеба бизлээр идэтигэр туттарсан баран кыайан кирибэккэ "Бэтэринээр" эмиз - быраас дьизит да, Дьокуускайдаабы тыа хаһаай-стыбатын техникумугар "Ветеринар" идэтигэр үөрэхкэ кириэн устудьун буолар дьолун билэр. Үөрэбин бүтэрэн кыылга-сүөһүгэ сүрэхин дууһатын ууран туран үлэтин Амма улуунун Сулбанытыттан саҕалаабыт. Кэлин ыал буолан дойдутугар төннөн кэлэн бэтэринээрдээн, Одылуунна бончоттаах сынныаланна барыар дьэри сүрдээх эпизитинэстээхтик, бэриниилээхтик, таһаарылаахтык үлэлээбитэ.

Кини үлэтир кэмигэр саас эрдэ уулаах ынабы таһырдыа таһааран төрөтөн, ньириэй тымныы ньыманан иитини, орус борооскулары туруоран эр атаһыны улууска бастагынан боруобалаабыта. Ону таһынан осеменаторынан үлэлээн улууска, республикага тийэ үлэтин уопутун

тарбалпыттарын бииргэ үлэлээбит коллегалара кэпсириллэрэ. Үлэтир кэмигэр кыһамнылаах, ситиһилээх үлэтин бэлэтии көрөннөр райисполком быһаарытыннан оройуонна "Идэтигэр бастын" аатын 1988 сыллаахха инэрбиттэр.

Ийэбит эдэрдэргэ наставник. Ол курдук, үөрэхтэрин бүтэрээри сылдыар устудьун оҕолор, араас улуустартан кэлэн, биһигэ олон практиккаларын барар этилэр. Биһиги кинилэри убай, эдрийи онгосторбут. Кэлин үлэти буолан баран кэлэн ыалдытытан, махтанан бараллара.

Биһиги кыра эрдэхпитинэ ийэбит күн тахса илигинэ тахсан баран, тыын быһаҕаһынан кэлэн эбиттээн баран, эмиз күн кириитэ хойутуу кэлэрин өйдүүбүт. Ол да буоллар сүрдээх минньигэс аһынан күндүлээн үөрүү бөҕө буоларбыт. Биирдэ эмит хотонно барсан ынахтары эмтирин көрөрбүт, уонна ити муостаахтарыттан куттамматын кыра сылдыар сөбөрбүт. Сас-күһүн тыбыс-тымныыга тоҕо-тоҕо уулусса устун баайыллыбыт сүөһүлөртэн хан ыаллара. Онно кемелөһөн нүөмэрдээх пробиркалары бизээччи буоларбыт. Аны ол түбүктэрин быһыыгар оҕустары таарычы аттылларын көрөн болпуруос үөһэ болпуруос буоларбыт. Дьизэтигэр ийэбит ысхапка уура сылдыар туһанар халын сүөһү ойуулаах киэигэлэрин ылан көрө-көрө ынах сүөһү буолан хотонноох оонньуурбүт, ветеринар буолан ынахтары эмтирибит.

Ийэбит төһө да түүнэри-күнүстэри үлэлээтэр, нэһилиэтин олобор актыыбынайдык кытара. Кэниэрдэргэ,

сценкаларга оонньуур солбуллубат артыыска, сцена бэтэрээне. Профсоюз тутуах чилиэнэ буолан ыһыллар мунньахтарга, кэниэрдэргэ, күрэхтэниилэргэ куруутун кытара. Бончоттаах сынныаланна тахсан баран кырдыаҕастар түмсүүлэрин биир көхтөөх чилиэнэ буолан общественной үлэ үөһүгэр сылдыара.

Биһиги күндү киһибит, ийэбит барахсан наһаа эйбэс майгылаах, кыраба да үөрүннээн, аһыныгас, кыһалбалаахха акаастаммакка кемелөһөр чараас дууһалаах киһи этэ. Артемьевтар курдук халын аймагы аҕатыттан саҕалаан аймактыыһыны үтүү үгэс онгостон илээн-саҕалаан биһигэ хааллардабы. Кэникул кэниэригэр бырааттарын, балтыларын оҕолорун дьизэтигэр ытырар, мунньан ыалдыттар илэлээбэ. Сизээр таптаан ийэбитин «эдийи», үксүгэр «эбээ Маайа» дьин ыһыраллара. Олбуорбут сайын буоллар эрэ, оҕонон-уруунан туоларын дэриэбинэ дьонно олутун сөбөрө "Хаһыагытты бу дьизэтигэр, ханна бары батаһыт?" дэлэллэрэ.

Ийэбит барахсан түөрт кыыһы оҕолоон, атахтарыгар туруоран, үөрэхтээх үлэти дьон онгостон ийэ буолуу дьолун, эбээ буолар үөрүүтүн билэн бардабы. Оҕолоро, сизээрэ кини үтүү аатын үрдүктүк тутан олохтут суолугар аартык онгостон ийэбит олонорун баҕарбыт олобун салгыахпыт буоллабыт.

Ахтыны суруйдулар
оҕолоро.
2013 сүл, Одылуун нэһ.

РИНОПНЕВМОНИЯ ЛОШАДЕЙ

Ринопневмония лошадей - это острая, легко передающаяся болезнь, характеризующаяся респираторным заболеванием у жеребят и абортными у кобыл во второй половине жеребости, которые часто проходят без заметных симптомов и предвестников родов.

На территории нашей республики зарегистрирован 1 неблагополучный пункт по ринопневмонии лошадей - в МО "Кытанахский наслег" Чурапчинского улуса.

Экономический ущерб обусловлен потерей до 90% приплода, временной потерей работоспособности и отставанием в росте и развитии жеребят, особенно при тяжелом течении болезни, а также зависит от организации ветеринарно-санитарных мероприятий.

В естественных условиях болеют лошади, пони, ослы и мулы всех возрастов и пород независимо от пола. Более чувствительны чистокровные породы и молодняк до 1 года. Источник возбудителя инфекции - больные животные, у которых вирус находится в крови, в верхних дыхательных путях, половых органах, у жеребых кобыл в плоде, плодных оболочках, плодных водах, а также переболевшие животные и вирусоносители.

Возбудитель болезни в благополучное хозяйство попадает с заболевшими лошадьми либо скрытыми носителями вируса. Вирус расположен в крови, носовых секретах, передается воздушным способом. Абортировавшие кобылы экстрагируют вирус с плодными

водами и оболочками. При возникновении болезни на хозяйство (табун, ферму) накладывают ограничения, направленные на предупреждение распространения возбудителя и ликвидацию болезни. Запрещают ввод и вывод лошадей. Ограничивают перемещение лошадей внутри хозяйства. Изолируют абортировавшие кобылы, абортированные плоды, подстилку уничтожают.

В организме лошадей, универсальности механизма передачи и кратковременности постинфекционного иммунитета. Кроме того, для ринопневмонии лошадей характерна сезонность - наибольшее число больных животных отмечают осенью и в начале зимы. По ряду свойств различают два подтипа вируса: респираторный и фетальный. Респираторные штаммы вызывают поражение

ниже органов дыхания и единичные аборты, фетальные - аборты и единичные случаи заболевания органов дыхания. Респираторная форма характеризуется повышением температуры тела, депрессией, отсутствием аппетита, конъюнктивитом и воспалением слизистой оболочки носа, иногда ринофарингитом.

У жеребых кобыл ринопневмония может спровоцировать аборты, причем абортируют как кобы-

лы с респираторной формой болезни, так и не имеющие видимых симптомов заболевания. При респираторной форме болезни, протекающей без осложнений, молодняк выздоравливает. Жеребье кобылы абортируют и приходят в охоту в положенные сроки, как после нормальных родов.

Для особого предупреждения болезни применяют вакцины - живые и инактивированные.

Меры профилактики основываются на строгом соблюдении общих профилактических и оздоровительных мероприятий. Для предупреждения заноса вируса ринопневмонии в хозяйство запрещается завозить лошадей из неблагополучных хозяйств, а также из пунктов, где в течение последних 2 мес наблюдались аборты. Всех поступающих лошадей содержат в профилактическом карантине в течение 30 дней. Если за это время у животных не было отмечено повышения температуры тела, признаков поражения верхних дыхательных путей и абортов, их переводят в группу здоровых животных. Специфических средств лечения больных животных не разработано.

На территории нашей республики зарегистрирован 1 неблагополучный пункт по ринопневмонии лошадей - в МО "Кытанахский наслег" Чурапчинского улуса.

Управление Федеральной службы по ветеринарному и фитосанитарному надзору по РС(Я).

Сыһыарыаны бэлэмнээтэ Алексей СЛЕПЦОВ.

КӨР-КҮЛҮҮ

Бастагы куруус устудьуона зоология эксаэмэнин туттара олоһор:

- Сүөһү тарына түөрт уостаах, сибиһинь тарыныттан атына дьин тииһэ суох, икки паара харахтаах. Өссө туғу этэрбиний дьин талкыйдуу олоһорбут.

Профессор ыйытар:
- Таак, кини ханна алохсуйарый?
Устудьун: - Оһаоска.

Профессор: - Эн санабар онно харах наада дуо, өссө икки паара.

***
Бэтэринээр кыыс практикатын бара сылдыар, сибиһинь аттыһар түгэнэ үүннэ. Хаһаайыттар үтүү буолан, сыл тахсыбыт сибиһиньни кемелөһөн, эрдэ бэлэмниллибит биллэрлик маска ыйаан бэлэмнээтилэр. Сибиһинь сымьыта култайа ыйаанна. Биир саналаах - инэлээх эдэрчи киһи, сибиһинь сымьытын көрөн дэлби сөхтө, улаханьын хайбаата, кыыһы бэтиэхэлээн араастаан санарда. Кыыс истэ саһаан баран: "Тыйы, ханан да көрбөтөбүн дуо? Бэйэбэр суоһа дьылы ымсырыдыт?" - дьин саната суох ыһытта.